

GAZETA TRANSILVANIEI

Zeul limbii române
Universitatea din

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRAȘOV
Telefon 226
Abonament anual 200 lei
Pentru străinătate 500 lei
Anunțuri, reclame, după tarif

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apăre în fie-care zi de lucru

Se anunță că „Oficiul de închiriere din Oradea-mare a fost desființat în urma nereușii găsite acolo”.
Dacă acesta este adevăratul motiv, răspundă-ne guvernul.
Pentru ce în alte orașe se mai menține acest Oficiu ? !

Ce așteaptă țărani din Ighiu

Se știe că de câte ori s'a încercat în camera liberală susținerea contestației în contra validării unui deputat ales prin fraudă și hoție, de-atâtea ori mamelucii guvernamentali — ei înșiși „aleși” în majoritatea lor prin fel de fel de abuzuri și fraude electorale — au respins contestația validând între aplauze și rânjete diavolești pe noul lor semen.

Nu mai vorbim de alegerile generale de-acum un an, cu care prilej s'au respins candidații opoziționali și s'au furat voturile pe toată linia din „interese superioare de stat”, ci amintim numai unele cazuri recente dela alegerile parțiale: cazul Mihályi Péter, Dragoș Teofil, Ilie Daianu iar mai nou cazul Meteș. Si să nu se uite, că venind în discuția camerei rezultatul acestor alegeri parțiale au luat cuvântul în contra validării acestor eroi ai furtului urnelor nu numai deputați din Partidul național sau țărănist, ci însuși un N. Iorga, ba mai mult chiar și unii liberali de bastină cum este d-l Leonte Moldovanu și alții.

Toate au fost însă în zadar. Majoritatea celor aleși prin fraudă nu s'au putut desbăra de mentalitatea lor, oricât de scandalos și rușinos ar fi fost furtul, ci au ridicat la sinul lor pe noul „ales”.

În fața acestei situațiuni iremediabile, căci se putea ști înainte cu siguranță că contestația va fi respinsă, s'a arătat tot țăraniul nostru mai cu minte. După ce s'a convins din intuiție că-i s'a furat votul și încă de către acei cari sunt chemați să apere cinstea și avutul cetățeanului și după ce s'a mai convins că nici cei din „cameră” nu-i fac dreptate restituindu-i votul furat și vârând pe hoții la închisoare, a trimis vorbă fruntașilor săi, cari s'au luptat pentru dreptul său, să nu se mai ostenească cu vorba prin acea „cameră”, care și așa nu vede și nu aude.

Așa au făcut țăraniul nostru din Ighiu, cari s'au trezit peste noapte cu un deputat, pentru care n-a votat nici măcar a zecea parte din ei. Au trimis deci vorbă d-lor Maniu și Vaida să nu mai toace la urechea surzilor, căci ei s'au gândit să bată la o altă ușă, că doar li se va face totuși dreptate. S'au dus deci din sat în sat și au strâns în fața altarelor sub jură-

mânt iscăliturile tuturor celor cari au votat cu candidatul Partidului național, au mai adunat apoi toate mărturiile despre hoțiile săvârșite și suferințele îndurate, iar acum pun ban lângă ban ca să poată pleca vre-o sută dintre ei la însuși Măria Sa Vodă, ca să-I spună durerea lor și să-I arate dosarul tuturor samovolnicilor, ticăloșilor și hoțiilor săvârșite cu prilejul alegerii parțiale dela Ighiu.

Mulți țărani au convingerea sfântă că Majestatea Sa le va face dreptate. Sunt însă și unii dintre ei, cari se tem ca nu cumva șobolanii să ferece porțile Palatului cu drugi de fer ca ei să nu poată intra și să nu o pătească cumva cum au pățit-o părinții și moșii lor acum 30 ani, când au încercat să ceară dreptate „înălțatului împărat” din Viena...

Părintele + Iosif Maximilian

Românii din Braşov înregistrează astăzi o nouă pierdere dureroasă. Bunul, blândul și cinstitul preot septuagenar al Braşovechiului, Iosif Maximilian, s'a stins azi noapte din viață, în urma unei operații, a cărei urmări debilită și trup, deși sufletul i-l era încă atât de tânăr și dornic de muncă, nu le-a mai putut învinge.

Durerea pricinuită de dispariția părintelui I. Maximilian nu este numai a familiei sale mai restrânse, pentru a cărei fericire, bunăstare și înălțare și-a închinat toate puterile și nădejzile sale, ci ea este a întregului nostru ținut, în care a muncit pe toate trezile vieții publice din zori de zi până târziu seara cu o răvnă și dragoste demne de admirat. De-acei se și esplică marea sa popularitate și respectul de care s'a bucurat în acest colț de țară.

Conducător principial, că un servitor al altarului n-are numai datoria de-a vedea de biserică, acest reprezentant al vechei garde a profeției ardelenice s'a aruncat în viațoarea vieții publice culturale, sociale și naționale reclamându-și locul de muncă pentru a contribui după puterile sale la propășirea neamului său pe care mult l-a iubit. Bun predicator a dat ani de zile de pe amvonul bisericii sale sfaturi practice în legătură cu adevăratele Evanghelii, iar la întruniri publice de orice soi și-a spus franc și fără teamă cuvântul, luând răspunderea părerilor și faptelor sale. Din cauza aceasta a avut să îndure și multe neajunsuri din partea stăpânilor zilei de odinioară, ceea-ce a avut de urmare că în toamna anului 1916, când armatele liberatoare române au fost nevoite să se retragă de pe plajurile Ardealului, a trebuit să ia și dănsul toaigul pribegiei stabilându-se în Moldova, unde cu firea sa tare și neînfrântă a încurajat pe cei mulți nenorociți cari se găseau în exil.

Reîntors apoi acasă, după înfăptuirea idealului național, și-a continuat munca sa rodnică cu puteri îndoit. În

Programul partidului român din regatul sârbo-croato-sloven

— Fine. —

VI. Politica culturală.

Cerem susținerea autonomiei bisericii noastre ca și până acuma.
Ea să fie neatârnată și național-română.

Cerem libertatea confesională și pentru românii cari nu sânt pravoslavnic, precum și pentru toate confesiunile.
Cerem, ca și până când se va înființa o teologie română să ne putem căpăta preoții din România, iar copiii noștri să poată sfârși teologiile din România.

Cerem, ca averile, fondurile bisericești să se bucure de tot sprijinul statului și să fie scutite de dare.

Cerem școală cu limba noastră maternă românească. Până când se va face o pedagogie românească se poată veni dascăli din România și manualele din România.

Dorim a învăța și limba statului. Mai ales cei ce vor voi a merge și la o școală mai mare (gimnaziu), va avea interesul de a-și însuși limba statului

care însă să se propună numai în clasele de sus din școala elementară așa, cum o cer trebuințele pedagogiei.

În școalele satelor românești să fie aduși învățători români iar dintre străini, cari știu bine limba românească.

Catehizarea s'o facă numai preoții noștri români, iar în caz de lipsă în școala satelor se poată învăța copiii și preotul, înlocuind pe dascăl.

Preoții să fie ajutamați de stat, iar învățătorii să poată fi ajutamați și de sate, fără să li-se reducă plata dela stat, ca astfel să-i atragem îndărăt pe dascălii, cari ni s'au dus.

Cerem, ca testimonile și diplomele copiilor noștri, cari au început și-și isprăvesc școala în România, să fie aicea recunoscute și primite.

Cerem promovarea asociațiilor noastre culturale, a corurilor și a societăților de lectură. Așteptăm, ca tricolorul nostru național, ce-l avem în port, în haine, de sute de ani, să nu fie persecutat.

Cerem, ca numele vechiu al satelor noastre să rămână neștirbit, neschimbat.

V. Politica economică.

Țara noastră fiind agricolă, scopul principal al ori-cărui guvern să fie sprijinirea plugarului. Autoritățile cu vorba și cu faptă să-i ușureze traiul, să-l îndemne la o muncă cât mai rodnică, iar administrația mai înaltă a statului să se îngrijească, ca săteanul să-și poată vinde cât mai bine produsele sale: cerealele (bucatele) vitele și a. m. d.

Cerem, deci, să se înfăptuiască o comunicație de tren ca în vremuri de pace, ca marfa (grânele) să ajungă lute și ieftin la locul dorit, să nu steje pe drum să se strice.

Cerem cel puțin un pod cu drum de fier peste Tisa la Orlovat, ca vagoanele cu bucate să nu fie silite a face un înconjur de sute kilometri peste Subotica, când voiesc să meargă spre apus de soare unde se caută, ci astfel înlesnind transportul, să mărească venitele plugarului.

Cerem, ca exportul (trimiterea în străinătate) a cerealelor și vitelor să nu fie oprit prin nici un fel de ordinațiune, nici prin vămi, cari fac cu neputință vinderea lor pe piețele a altor țări.

Cerem ușurarea exportului de vin, mai ales prin aceea, că speșele de tren să fie scăzute, căci altfel sate și orașe de ale noastre sunt date peririi.

Cerem, ca în anii slabi de rod, să se îngăduie a se aduce din alte țări cereale, vite cu scutire de vamă.

Cerem să se facă cât mai în grabă o învoială largă și frățească de vamă cu țările vecine, ca astfel schimbând ușor cu dânsii produsele noastre, să înlesnim traiul. O astfel de apropiere economică va aduce și apropierea, împăcarea popoarelor, atunci nu va mai trebui a cheltui o mulțime de bani pe cătane și armate, scăzând cheltuielile statului, se va înlesni traiul, lumea mare va avea tot mai mare încredere în țaria țării noastre și a banului nostru, care mai mult prețuit fiind, vom putea cumpăra mai lesne în străinătate ceea-ce ne trebuie, ca: bumbac, fier, cărbuni, petrol etc.

Cerem, ca și băncile noastre să se bucure de împrumutul de reescompt dela Banca națională din Belgrad ca și băncile sârbești.

Cerem asigurarea muncitorilor pentru caz de morb, din neputință de a lucra

ce privește activitatea sa politică, a rămas credincios până la ultima sa suflare Partidului național român, în a cărui tradiții s'a născut și crescut, prezidând cu demnitate și deosebit tact, după moartea regretatului dr. Vasile Saftu, toate întrunirile partidului național român.

În vecl amintirea lui!

*

Părintele Iosif Maximilian, moare în vârstă de 68 ani. Născut în Stupini, după ce a terminat școlile primare, secundare și teologia, s'a stabilit ca învățător în comuna Ghimbav, ocupând acest post timp de 15 ani, după care a fost ales preot în aceeași comună. După 5 ani de păstorie în Ghimbav, fiind ales preot în Braşovul-vechiu, trece în anul 1898 la noul său post, în care a funcționat până la sfârșitul vieții sale.

În timpul din urmă părintele I. Maximilian suferea de bronchită care-l slăbise mult trupește. Cu toate acestea a luat parte la orice manifestație, unde prezența sa era reclamată. Ultima dată, acum vre-o 10 zile, a prezidat masa colegială dată de profesorii liceului Andreiu Șaguna în onoarea directorului dr. Iosif Blaga, din prilejul numirii acestuia de protopop al Braşovului. Discursul părintelui I. Maximilian rostit cu acest prilej, vibra de bucuria de-a vedea înălțat în fruntea protopopiatului pe un om al muncii și cinstei neprihănite.

Învindu-se acum câteva zile simptomele unei apendicite, s'a supus Sămbăta trecută unei operații pe care a suportat-o cu o rară bărbăție. La început se credea că va putea scăpa cu viață, la două zile însă boala s'a agravat, înima slăbia tot mai mult, până ce a urmat desrodământul fatal.

Ultimele cuvinte ale defunctului au fost: „Dreptatea este îndălțătoare... Mă sfârșesc în cinste”.

Un adevărat epita!

Astăzi rămășițele pământești ale defunctului au fost transportate în biserică Sf. Adormiri din Braşovul-vechiu, de unde va avea loc înmormântarea Duminică la ora 2 jum. d. a.

Adresăm în familia îndoliate sinceră condoleanțe.

de bătrânețe, iar spitalele să fie gratis deschise și lor și altor săraci.

Cerem ca invalizii, văduvele și orfanii de războiu să fie răsplătiți onest și la fel ca toți, pentru durerea îndurată în războiu.

Aceste dorințe ale partidului român sunt atât de drepte, încât le poate primi ori-cine, care cugetă și lucră potrivit vremurilor de astăzi.

Ele stau strâns în cadrul Constituției regatului S. H. S. și a contractelor de pace. Ele sintesc *înfaptuirea iubirei frățușii între toți locuitorii țării, doresc dreptatea sfântă, doresc, ca poporul să fie stăpân pe soartea sa.*

In glomă

Ce nu știu Bulgarii

Citim într'un ziar din Capitală:

„Ziarele bulgare anunță că guvernul nostru nu a făcut încă nici un demers pentru redeschiderea bisericii române din Sofia. După aceste zăre, guvernul bulgar este dispus să permită redeschiderea bisericii române imediat ce i se va solicita încuviințarea.”

Ziarele bulgare trebuiau să mai adauge ceva la știrea de mai sus. Trebuiau anume să spună, că credincioșii români din Bulgaria sunt toți *liberali*. Dacă zărele bulgărești nu uitau acest lucru, suntem siguri că se solicita imediat încuviințarea redeschiderii bisericii române din Sofia, din partea guvernului român.

Peste Dunăre se pare însă că nu se știe de existența unui alt Dumnezeu mai mare decât cel al tuturor neamurilor.

E vorba de Dumnezeirea dela Florica intrupată în troița: Ionel, Vintilă și Danu, fără de care nimic nu se poate pe acest pământ!

Guvernul din Sofia — după cum aflăm din zărele din Capitală — desminte categoric că bandele ce operează în Macedonia s'ar forma pe teritoriul bulgar. După afirmația guvernului bulgar, aceste bande sunt compuse numai din macedoneni și se formează în Jugoslavia.”

Se înșală guvernul bulgar. Dacă Stambulinski voește să cunoască adevărul, n'are decât să se adreseze d-lui Ionel Brătianu. Va afla atunci că bandele ce operează în Macedonia nu sunt compuse din macedoneni ci din aderenții Partidului național și că aceste bande nu se formează în Jugoslavia ci în Transilvania.

Dar, pe semne, Stambulinski idee n'are de ceace știe Ionel.

Ne întrec Rușii

Se anunță că Sovarșev subdirectorul general al „Cekel” (poliția secretă politică rusă) s'a sinucis la Moscova.

O pildă, pe care ar trebui s'o urmeze și poliția secretă politică a Brătienilor. Altfel, prea rămânem în urma bolșevicilor ruși...

NOTE DIN GERMANIA

de Dr. SUCIU-SIBIANU.

O convorbire cu d-nul dr. H. Südhof, șeful presei în ministerul de externe din Berlin: Universitățile germane și studențimea română. — O vizită la Potsdam.

Când am vizitat în vara anului 1921 Parisul, într'o excursie făcută sub conducerea profesorului Oprescu, dela facultatea de litere din Cluj, am fost surprins să aflu, că numărul studenților români la Paris nu mai trecea de 1300. La Lyon am întâlnit, ce e drept, numai doi studenți români, cari beneficiau și ei de schimbul oficial. Și tot așa mic e numărul lor și în alte orașe univertare, exceptând Parisul. Nu știu, cum va fi acum, dar dacă Statul face economit în sensul, că nu mai sprijinește pe studenții prea tineri pentru studii, cori le pot face și în țară, găsesc această foarte corect, căci acest sprijin prin schimbul oficial, fără nici o selecțiune înseamnă să asvârli în aer cu pierdere și materială și morală, sute de mii de lei. Intre studenții români dela Paris se găseau peste 500 evrei basarabeni, cari, după cât am observat, nu nutreau cătuși de puțin sentimente românești. Cu un cuvânt, când am părăsit Parisul aveam în mine conștiința unei duble greșeli ce se face: 1) că se trimit la Paris băieți de 18 ani la facultăți, pe cari le pot începe în țară; 2) că se împart cu duimul ajutoarele de Stat, chiar unor elemente dușmane ale țării. Să zicem — ca răspuns la mișcările antisemite ale studențimei noastre, urmările cu simpatie și de elementele naționale din Germania, — că Statul e deobligat a face părtași de acelaș tratament în interiorul țării pe toți cetățenii săi, dar nu l poate deobliga nimeni să cheltuiască milioane, plătiind burse la studenții evrei, cari la Paris încercau să-mi arde cât de nedreaptă este *anexiunea Basarabiei*, de exemplu, și o sumedenie de alte critici și batjocuri la adresa Statului nostru.

Filind încă recentă în mintea mea această chestiune, trecând prin Berlin ca să văd Potsdamul, m'am gândit să l vizitez pe d-rul Herman Südhof, șeful presei ministerului de externe, fost director al școlii evanghelice germane din București — un german filo-român — prin a cărui protecție s'a putut înscrie mulți studenți români la universitățile germane, ca apoi aflând și numărul studenților români în Germania, să putem face comparații și trage concluzii. Convorbirea — având caracterul unui interviu cu întrebări și răspunsuri — o public sub această formă:

N'aș putea afla dela d-voastră, d-le doctor numărul aproximativ al studenților români la universitățile din Germania și nu credeti că ar fi și în interesul țării d voastră de a se da un acces cât mai mare studenților români la universitățile germane?

— Chestiunea cu care veniți, o găsesc foarte oportună și binevenită și vă sunt recunoscător pentru ea. Numărul precis al studenților români nu'l știu, — dar îl apreciez cam la 200, dintre cari, asta o știu sigur, sunt 74

la *technică, secția mașinilor*. Germania și cu atât mai puțin universitățile germane n'au avut niciodată intențiunea de a refuza primirea studenților români. Regretabil e însă faptul, că toți studenții tineri, dar mai cu seamă cei români, *cer înscrierea aproape fără deosebire la Berlin*, uitându-se faptul, că Germania are 26 de orașe univertare, dintre cari unele cu universități cu o reputație ce întrece cu mult Berlinul și atun: universitatea din Berlin, natural, că trebuie să refuze multe cereri.

Deasemenea Münchenul și Lipsca e suprapopulat, în schimb, desigur univertățile din Halle, Göttingen, Erlangen, Breslau, Hannover, Stuttgart, Würzburg, Heidelberg, Jena, Kiel, Königsberg, Rostock și celelalte au încă loc de a primi și studenți streini. Natural, că noi n'am putea ajuta studenții români materialicește, după cum face statul francez, dar nici nu e nevoie căci și azi am mulți cunoscuți studenți români, cari trăind modest, ies bineșor cu 1500 lei pe lună, chiar în Berlin.

Fără ca să fitu nevoit să mai pun alte întrebări d-nul dr. Südhof continuă:

— Să-ți dau o dovadă că și din punct de vedere al *învățărei limbii germane*, e mai bine, dacă nu vii studenți la Berlin. Aici au studenții români 2 cercuri, cari, durere, nu se prea înțeleg bine și deoarece orice student român face parte din ele, vorbind aproape în continuu românește, nu învață nici în 2 ani limba germană. Pe un student cunoscut al meu l'am trimis mai mult cu de a sila la Hannover și acolo mi-a *învățat într'un 1/2 an nemțește*.

Și venindu-mi în gând, că mulți studenți români din cauza grevelor și a închiderii universității sunt periclități să piardă un an, ar profita și ei și țara noastră, dacă folosindu-se de valuta noastră relativ bană față de cea germană — ar veni cel puțin pentru un semestru la universitățile germane — i-am pus următoarea întrebare încă d lui șef al presei: *Imi dați voie ca să scriu acasă, că în Germania sunt bineveniți studenții români?*

Cum să nu, și v'aș rămâne recunoscător, dacă scrieți acest lucru și mai cu seamă vă rog să *sărdămați legenda, că, noi aicea am persecuta pe supușii fărăilor inamice din decursul războiului*, Germania de azi, mai mult decât oricând, are nevoie de liniște, pace și legături prietenești”.

Din interviuul acesta și comparația între numărul de studenți români din Franța și din Germania, se impune dela sine următoarea concluzie: *Mai mulți studenți români în Germania — pentru a se odăpa și la izvoarele de cultură ale universităților germane, ușurând prin asta și bugetul prea îngreuiat al statului român și dând posibilitatea tinerimei ca cunoscând și cultura germană să culeagă și de aci ce-i mai bun pentru scumpa noastră țară*.

După o 1/2 de oră dela acest interviu, eram deja în Potsdam — 27 km. de Berlin — teatrul celebru, unde s'au desfășurat zilele de glorie și fericire, de jale și de umilire ale monarhilor imperiului german. Dacă aș fi poet, desigur într'un sonet eminescian, aș putea mai bine să exprim melancolia nespusă a parcului de „Sans-Souci”. Un soare rece de primăvară, care arată abia câțiva ghioceli, ce stioși scot capul de sub zăpadă, câțiva muguri pe fagi și ulmii lui Frideric cel mare, sutele de coperișe de lemn ce acoper statuale acestui istoric parc și le scutesc de urgia sălbatecă a comunistilor și poate de viscolul iernii, castelele imperiale și princiare, reci și fără viață, „Sans-Souci”-ul lui Frideric cel mare, „Neue Palais”-ul locuit mai cu seamă de Wilhelm al 2-lea cu cele 2 cochete „Communs” pentru oaspeții imperiali, Castelul Charlottenhof al principilor moștenitori, Orangeria și moara istorică a lui Frideric cel mare, câteva femei bătrâne cari mătură frunzele uscate și câteva găini, cari pare, că vreau și ele să degroape amintiri istorice — *iată toată splendoarea de azi a reședinței imperiale dela Potsdam*. Dar nici în plină glorie nu cred, că ar fi putut suporta comparație Sans-Souci-ului cu Versailles-ul, nici edificiile ca arhitectură, nici aranjamentul intern ca artă și gust estetic, nici statuile ca material și execuție. Toate figurile alegorice ale renașterii parc și ale palateilor imperiale sunt din piatră de nisip (Sandstein) care rămâne mult în urma nefintrecutei bogății în marmore a Versailles-ului și care deja sunt așa de negre, încât această culoare strică cu totul frumusețea trăsăturilor și armonia culorilor. Dacă la acest lugubru aspect mai adăogi și templu antic ce ascunde *sarcofagul* cu sute de cununi ale împărăteșii germane Augusta Victoria, la care ici și colo câte un german arunca o listă privire — vă puteți face o idee de somnul de moarte al reședinței imperiale germane din parcul Sans-Souci din Potsdam.

Constatari

La noi — pe dos

În Consiliul de ministri de alaltăeri dimineată s'a hotărât, între altele, ca guvernul să aibă un cât mai strâns contact cu membrii comitetului delegațiilor pentru Constituție, atât dela Cameră cât și dela Senat. Aceasta, ca *delegații să fie neconțenit în curent cu intențiile guvernului* pentru fiecare dispoziție principală din Constituție”.

În altă țară s'ar fi zis: „pentru ca guvernul să fie neconțenit în curent cu intențiile delegațiilor”.

E vorba, însă, de Țara românească, adevă de pașalicul brătienist, unde toate merg pe dos.

În comunicatul apărut în ziarul nostru relativ la băncile locale, autorizate a face operațiuni de devize, s'a omis din eroare a se trece și „Banca Generală a Țării Românești”.

Ardealul din punct de vedere economic

— Urmare —

Înainte de a se despărți de Ungaria, ținuturile de dincoace de Carpați, alimentau cu materii prime și combustibil, aproape toată industria aflătoare dincolo de Tisa. Azi, prin faptul, că acea industrie nu mai poate fi alimentată de Ardeal, toate combustibilele și mineralele folosite atunci de ea, stau disponibile și asteaptă să fie folosite de industria românească, care trebuie să ia viață, care trebuie creată de noi, români, cu capitalul nostru.

Și fiindcă am vorbit despre crearea de industrii, e bine să amintesc ceva despre condițiile necesare nașterii și existenței unei industrii.

1. Ar fi: materia primă și combustibilă,
2. munca.
3. capitalul.

Acestea sunt condițiile fundamentale. Având însă în vedere, că o industrie este creată totdeauna cu un scop de rentabilitate, de câștig, e bine să se fiină seamă și de alte considerațiuni, de ordin mai secundar, dar totuși destul de importante. Trebuie, ca o industrie să fie așezată în apropierea generatorilor de energie și a materiilor prime. Mai trebuie să se fiină seamă și de apropierea căilor de comunicațiune, precum și de pregătirea persoanelor angajate în acea industrie.

Și apoi, fiindcă o industrie produce totdeauna pentru consumație, pentru desfacerea mărfurilor produse pe o piață oare-care, este bine să se ia în considerare și locul de desfacere. Totdeauna e de preferit acel loc de desfacere, de unde poți aduce alle mărfuri în schimbul celor duse, și acel loc se numește de obicei... Din această cauză unii economiști susțin, că: *debușul unei mărfi, este altă marfă*.

Condițiile pe cari le-am amintit mai sus pot fi unele îndeplinite de însăși nature, și numai de ea, altele de persoanele întreprinzătorilor, și altele, cari sunt de ordin mai general, cum e de ex. căutarea de debușuri, trebuiesc îndeplinite de Stat, care prin politica sa economică trebuie să caute a indica industriei debușeele necesare, să o încurajeze pe aceasta și să o opere de industria streină prin taxe vamale scăzute, sau urcate, (după împrejurări), și să o informeze, prin agenții săi comerciali (Consulate), din streinătate, asupra tuturor mișcărilor și schimbărilor pretrecute în producție. Statul va mai trebui să creeze căi de comunicație suficiente și ușor utilizabile și să ia multe alte măsuri, cari intră în sfera lui de activitate, și cari la un loc formează politica sa economică.

Această politică economică, mai ales

în ziua de azi, și chiar și în trecut, prezintă mare importanță. Dovadă războiul actual, care, să mă credeți, că n'a avut cine-știe ce cauză sentimentală sau umanitară, ci al cărui sâmbure a fost tocmai politica economică opusă a diferitelor state. Se știe că Germania înainte de războiu luase un avânt economic nemai pomenit. Mărfurile sale, în cantități mari, și mai ieftine ca ale celorlalte țări, începură a inunda piețele, astfel că, mărfurile engleze erau bătute în ceace privește ieftinătatea, chiar la ele acasă.

Producând Germania mult, dela un timp simți că se sufoacă, dacă nu-și va extinde expansiunea economică spre răsărit. Cine nu cunoaște formulele știute și rostite de toți Germanii „Drang nach Osten”, sau „Berlin—Bagdad”. Și celorlalte țări, în special Angliei, nu prea le convenia acest avânt economic al Germaniei, și scopul acestei de a pune stăpânire economică pe răsărit, și izbucni războiul, în a cărui văitoare am fost atrași și noi și alte popoare mici. Aceste popoare mici au intrat însă în războiu, urmărind scopuri mai înalte, anume unitatea și libertatea lor națională, pe când cele mari urmăreau îmbogățirea și stăpânirea economică a lumii.

Și fiind toate acestea, vedem că și statele, ca și indivizii, o vază întreaga se sdat și se sduciumă numai și numai pentru existență și pentru conservarea ființ lor etnice și economice.

Și acum, înainte de a trece la politica economică, ce va trebui urmată de statul nostru în viitor, atât înăuntru cât și în afară, volu arăta cam ce ar trebui să facem noi, pentru a da naștere unei industrii naționale care, durere, aproape nu există.

Prima dată trebuie să imităm tot ce vedem mai bun la popoarele superioare nouă. Apoi cu multă dragoste, răvnă și stăruință să ne punem pe muncă desinteresată, pentru a ne putea câștiga cunoștințele necesare, cu cari să ne înarmăm pentru lupta economică de mâine. — Aici este vorba de specialiști, de cari mi aiș az, ducem mare lipsă. Căci să credeți, că dacă unele lucruri merg rău în țara noastră azi, aceasta se datorează tocmai faptului, că s'au dat nespecialiștii posturi și însărcinări importante, pe cari, din nepricepere nu și le îndeplinesc cum ar trebui și cum ar fi mai folositori țării. — Și fiind vorba de specialiști, e bine să vă arăt care e părerea distinsului nostru profesor de istorie, d-l Nicolae Iorga, în această privință: *specializarea este retragerea într'un loc, de unde poți privi mai adânc viața întreagă*.”

Sfârșitul în n-rul viitor.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei se pot face ori și când timp mai îndelungat sau îndelungat.

ULTIMA ORA

Opoziția unită în Parlament

Declarațiile din ședința de astăzi:

Blocul Basarabenilor. — Basarabia refuză Constituția liberală.

Panică în rândurile majorităților liberale:

D-l Brătianu este astăzi la dispoziția ministrului de domenii.

București, 9 Martie n. 1923.

La ședința de azi (Vineri) după amiază a Parlamentului vor lua parte deputații opoziției unite.

Deputații Partidului național se vor prezenta la Cameră, unde se va ceta o declarație din partea Partidului național român și cel țărănesc.

În legătură cu acțiunea parlamentară se spune că opoziția unită nu va lua parte la discuțiile proiectului de Constituție, ci va căuta numai să împiedece votarea Constituției liberale.

In declarația care se va ceta — pe lângă că nu se recunosc camerile actuale și dreptul lor de a face Constituția, și în afară că se considera întreaga operă legislativă a parlamentului actual de ilegală și neavenită — se face apel către cluburile și personalitățile politice, ca împreună să lucreze la regenerarea țării și organizarea statului român pe baze democratice și constituționale.

Gavrnul se simte vădit strâmtorat de acțiunea opoziției căci e nevoit să înregistreze pe ziua de azi o nouă lovitură.

Majoritatea parlamentarilor basarabeni s'au declarat în contra Constituției liberale pe care nu o recunosc. Astfel Basarabia, prin reprezentanții ei respinge proiectul liberal.

Faptul face mare impresie și arată, că din toate părțile se strânge cercul tot mai tare în jurul guvernului și al partizanilor săi.

Opinia publică din București și din țară, salută cu bucurie acțiunea salvatoare a Partidului național și așteaptă căderea guvernului înainte de a înfăptui lovitură de Stat.

În cercurile liberale sunt temeri că d-l I. Brătianu, președintele Consiliului va reacționa la primul caz de insubordonare din partea majorităților sale.

Printre majoritarii liberali sunt mulți cari se declară nemulțumiți de politica anumitor miniștri și în special de cea a d-lui Vintilă Brătianu.

Altaieri la Cameră, prietenii d-lui Al. Constantinescu au dat lovitură ministrului de finanțe cu prilejul votului nă asupra cererii Camerei de a fi exclus dela cinci ședințe d-l Madgearu.

A fost o manifestație specială, care să arate Brătienilor că nu mai sunt stăpâni pe situație și că trebuie să se încovoae în fața voinții ministrului de domenii, care de fapt e azi stăpân pe Cameră.

Prietenii din jurul d-lor Brătianu se tem, că președintele consiliului nu va putea tolera situația și va provoca criza de guvern.

Majoritățile sunt instruite pe căprării, să rezistă atacurilor opoziției.

Totuși își vor pierde în curând cumpătul față de acțiunea hotărâtă și absolut calmă a opoziției, care rezervă tot felul de surprize.

Ora 12.

BUCUREȘTI. — Declarația în numele opoziției unite (Partidul național român și partidul țărănesc) o va ceta în ședința de azi după amiază d-l Iuliu Maniu.

Pe lângă aceasta se va mai ceta câte-o declarație în numele Ardealului, Bucovinei și Basarabiei în contra depunerii Constituției.

De-o deosebită importanță este atitudinea grupului Basarabean. Dintre cei 52 deputați basarabeni 32 DEPUTAȚI SUNT CONTRA CONSTITUȚIEI LIBERALE.

Lumea politică e în mare fierbere în așteptarea evenimentelor, cari vor urma în ședința de azi după amiază.

Știri din Banat

Procesul unui agent de schimb. — Depunerea jurământului nouilor poliști.

Timișoara, 6 Martie. Iosif Nadler, agent de schimb din București, a făcut reclamație în contra băncii Loyd din localitate. Din reclamația aceasta, făcută parchetului din localitate, reiese că Iosif Nadler ar fi cumpărat 100.000 de socoli și 20.000 de franci franțuzești, pe cari, însă, banca nu li i-a predat nici până acum. Față cu această reclamație, banca Loyd afirmă, că i-a trimis lui Nadler banii, reținând însă suta de mii de socoli, în contul unor datorii ce reclamantul le avea la bancă. După o asemenea întorsătură a lucrurilor, agentul bucureștean s'a adresat poliției, iar banii a trebuit să depună o sumă de 1200 de dolari. În același timp banca a recurs la Camera de punere sub acuzare, care însă, nu s'a pronunțat încă în această chestiune.

Vardiștii noul angajați în serviciul poliției noastre, în număr de 120, au depus ieri obișnuitul jurământ, la biserica din Fabrică. La această festivitate au fost prezenți toți funcționarii superiori dela poliție.

Adunarea Casinoului român

Casina română din Brașov va ține adunarea generală anuală *Duminecă, în 18 Martie, la ora 4 după prânz.*

Stimați membri ai Casinoului sunt rugați a lua parte la această adunare, la care se vor prezenta rapoartele comitetului despre gestiunea anului trecut și se va alege un nou comitet pentru anul acesta.

Brașov, 9 Martie 1923.

Dr. Iosif Blaga, președinte.

D-l Mihai Popovici în audiență la M. Sa. Regele.

Eri la ora 4 p. m. M. S. Regele a primit în audiență pe d-l Mihai Popovici. În cercurile politice i-se dă acestei audiențe o mare importanță, deoarece d-l Mihai Popovici a pus în curent pe Majestatea Sa, cu acțiunea Partidului național și cu ilegalitățile săvârșite cu prilejul alegerii parțiale dela Ighiu.

O panama liberală

Oradea-mare. — În oraș face senzație închiderea „Clubului liberalilor”, care înainte s'a numit „Clubul pensionarilor” și care nu este decât un tripod.

Cum acest club nu a achizat chiria și nici taxele pentru lumina electrică, având datorii pe piață de peste 30.000 lei, clubul a fost închis iar conducătorul clubului care este și președintele oficiului de localitate, a fost destituit din post din ordinul prefectului de județ.

Mișcarea tinerimei din Cluj.

Cluj. Întrunirea cea mare a studenților dela universitatea din Cluj a fost convocată pe eri după amiază, pentru a se discuta modalitățile de deschidere.

Nu s'a ajuns însă la nici un rezultat pozitiv.

Au luat cuvântul mai mulți profesori și studenți, unii reprezentând curentul moderat iar alții curentul antisemit.

Nu s'a putut lua nici o hotărâre.

Pe azi este anunțată o nouă întrunire la universitate.

INFORMAȚIUNI

In loc de cunună peritoare pe sicriul regretatului Iosif Maximilian, ziarul „Gazeta Transilvaniei” donează Mesei studenților români „Virgil Onișiu” suma de 200 lei.

În ședința de eri (Jo) după amiază a Camerei s'a primit cu 146 voturi contra 2 raportul comisiei disciplinare, prin care dep. țărănist Madgearu, care a fost lovit față de ministrul de finanțe V. Brătianu cuvântul de „parlatan”, a fost exclus începând cu ziua de azi *dela 5 ședințe ale Camerei.* Se știe că în ședința de altaieri votul a rămas nul, abținându-se numeroși deputați liberali.

Ziarul „Infrățirea” află că autoritățile au luat măsuri contra acțiunii subversive a câtorva gazete minoritare. Acele

gazete cari vor scrie contra Siguranței Statului, vor fi date în judecată. Din lunaerie până acum s'au intentat douăzeci de procese de această natură ziarelor „Euzék” și „Keleti Ujság”.

Se anunță de asemenea că se va mări controlul cadrelor politice minoritare din Ardeal. Această atribuție, care până acum a fost în sarcina prefecturilor de județ, va fi predată organelor speciale de control ce se vor institui.

În ședința de ieri a consiliului comunal, s'a arătat că Clujul este amenințat cu lipsa de pâine, deoarece morarii nu mai pot furniza făina, pentru că n'au cępătat până acum premiile reglementate prin lege. S'a constatat că morarii au dreptate și că de acest lucru este vinovată Direcțiunea financiară, care a

neglijat. În același timp brutarii cer urcarea prețului pâinii.

Consiliul comunal a considerat exagerată cererea brutarilor. Ca măsură de prevedere, primăria a oprit țeserea din oraș a făinii.

Consiliul comunal din Praga a luat hotărârea de-a se acorda femeilor din serviciul comunei și cari doresc să se mărite, părăsindu-și serviciul avut, o gratificație în bani odată pentru totdeauna. Și anume femeilor cari au servit până la cinci ani jumătate leafa anuală, dela 5—10 ani serviciu leafa întreagă anuală, dela 10—15 ani serviciu leafa pe un an și jumătate, iar dela 15—20 ani leafa pe 2 ani.

Cât costă curățirea zăpezii din Brașov. În urma zăpezii abundente ce a căzut anul acesta în Brașov, primăria orașului pentru a normaliza circulația în oraș și a feri pe cetățeni de neplăcerile și pagubele ce le-ar aduce topirea repede a zăpezii, a organizat un serviciu special de căratul zăpezii din oraș.

Întâi, au fost curățite străzile principale. Acum se lucrează la cele mărginașe. Până acum curățitul costă peste 700.000 lei. Este probabil că cheltuielile la sfârșit vor trece de un milion lei.

Distribuirea zahărului populației din Brașov. Ministerul de Interne luând dispozițiuni ca Prefectura județului să nu se mai ocupe de aprovizionarea populației civile cu zahăr, întrucât pe piața Brașovului zahărul lipsește sau se vinde pe preț de speulă și întrucât fabrica Bod are disponibilă o mare cantitate de zahăr pentru consumul populației, s'au făcut intervenții din partea Prefecturii de județ la Ministerul de Interne, să se rechiziționeze cantitatea necesară, care predată federalei din Brașov, să parvină publicului pe preț redus.

AVIZ!

Aduc la cunoștința Onor. Public, din oraș și jur, că mi-a sosit un însemnat stoc de stoffe engleze și indigene, pentru noul sezon de primăvară, de calitate superioară, de ceace se va convinge fiecare. Prețul unui costum dela Lei 1800— în sus.

Fac cunoscut totodată vechilor mei clienți că mi-am împărțit prăvălia în 3 secții: croitorie civilă, militară și ceaprazerie; astfel că veți putea servi On. Public cu tot ce cade în bransa mea.

D-nii preoți vor putea fi serviți cu reverende și pardesiuri, de calitate superioară.

PETRU PAVEL

Brașov, 26. Strada Mihail Weiss 26.

